

S Z A R V A S

T A R S A D A L M I é s S Z É P I R O D A L M I L A P.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagytemető utca 519 szám. Sáposzky Zs. könyvnyomda</p>	<p>Megjelenik hetenkint kétszer, vasárnap és esztőlőkön reggel. Előfizetési ár: Egész évre 5 frt — kr — Félévre 2 frt 50 kr. Negyed évre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr.</p>	<p>Hirdetések árszabályszerint vétetnek fel Egyes számok kaphatók: Lővenfeld Soma és Kalmár Dániel kereskedésében.</p>
---	--	--

Az irodalom házalói.

Mindenkinek feltűnhetett az a körülmény, hogy az «utazó ügynököknek» újabb egy sajtószerű faja kezd felbukkanni a vidéken. A szokott nagybörtáska a kézben, a még szokottabb ravasz alázatosság az arcon, de a kínált cikk nem nyakkendő és csebecse többé, hanem — füzetes regény.

S az utazó ügynökök e faja hámulatos eredményt tud felmutatni. Egy-egy vidéki városban száz meg száz áldozatot ejtenek. De hát ki nem fizetne elő ezekre az «olcsó» dolgokra. Hiszen 25, legföljebb 30 kr. az ára egy-egy füzetnek, s mi az a 30 kr. Hát még ha tekintjük a kiadó ama hámulatos áldozatkészségét, mely szerint csekély 3—4 frt «kedvezményi árrért» egy olajszinnyomatú képet ad aranykeretben ráadásul megrendelőinek!

A naiv publikum nem is sejti azt, hogy ezeket a «kedvezményi» ké-

peket féláron megveheti a fővárosban bármely műkiadónál, mert hiszen azok az olajszinnyomatnak csak ulánzatai egyszerű kőszinnyomatok szoktak lenni.

Hát maga a regény!

Valójában csodáljuk, hogy a jó izlésű magyar közönség be engedi magát fonatni efféle férczművel. Csupa rémes rettenetes habarék ez mind. Rosz külföldi művek vásári fordításai. De hát olcsóbb úgy-e bár? Ugyan nézzük közelebbről ezt az olcsóságot. Egy-egy füzet ára 25—30 kr. szokott lenni s egy-egy füzet alig terjed 40 oldalra, s e mellett a leghitványabb papíron van rendszerint kiállítva. A betűk a lehető legnagyobbak, a sorok a lehető legtávolabb állítvák egymástól, hogy a mű minél több füzetre nyúljen. — Az üzleti cél tehát már a mű technikai kiállításánál is világos.

25—30 kr. 40 oldalas, tehát 20 levélre terjedő vékony füzetért ugyan csak magas ár. Ily áron a legremekebb könyveket is meg lehet szerezni. — S

ha tekintjük azt, hogy ezek a füzetes regények, kellő technikai ügyesség mellett tömördek füzetre nyújtatnak úgy, hogy legalább 7—8 frtba kerülnek: el kell ismernünk, hogy ezek a legrágább vállalatok.

Valóban csodálatra méltó, hogy a közönség ezt nem látja be, hogy pénzét inkább adja ezekért a méregdrága s mindamelllett üres olvasmányokért, mint ama tartalmas s igen olcsó olvasmányokért, melyek szolid czégek alatt jelennek meg könyvpiacunkon. Ilyenek főleg a Franklin-társulat olcsó kiadványai, azon 20—30 kros. terjedelmes tömör nyomású művek, melyek «Olcsó könyvtár» közösczimmel a világ- és honi irodalom legkiválóbb műveit nyújtják; ilyenek a Természettudományi társulat, Akadémia kiadványai, melyek a szakismertek s az általános művelődés nélkülözhetlen segéd-eszközeit adják.

De ezeken kívül egész halmaza áll a jobbnál-jobb szépirodalmi és tudományos műveknek a közönség ren-

T Á R C Z A.

Az orrügynök.

Három .ig f.e.k. .a.adt az utczán virágos kedvben dalolva, kurjongatva. Tovább szerették volna folytatni a már megkezdett dicsőítést, de egyiknek sem volt egy árva garasa sem.

Haza menni nem akartak, szerettek volna az egész éjjel átlumpolni s a jöszörensere bizva dolgukat egy ideig czéltalanul bolyongtak a ropogós havon.

Amint így járkáltak volna az utczán az egyik közülük mint a ki valami jó gondolatot keres, homlokára tette kezét és így szólt a többihez:

— Nos tiük mit szölk hozzá, ha még máma öt liter bor kerül élénk?

— Hát meginnánk! — kiált egyszerre a másik kettő.

— Már pedig több mint bizonyos hogy ez meglesz. Ime itt van a «veres telen» gyerünk be!

— Hogyan? Így, krajezár nélkül?

— Ne törődjetele vele semmit, csak jertek be, a többi az én gondom lesz.

A másik két székő, mivel szomjas volt nem sokáig kérette magát, s így beléptek a vendéglőbe, hol csekély számu-

mulató vendégei közül derült arccal forgadta őket a vendéglős, gondolván hogy egy pár forintra szert tehet.

Letelepedtek egy asztalhoz, s közülük János, a ki őket becsalta, azonnal öt liter bort rendelt s mint a kinek sok pénze van kivette nagy hórbugyelárisát s dalolva üttögette azt öklével.

A vendéglős a mulatók közé sompolygott és mikor azok elhallgattak, a bugyeláris tulajdonosához így szólt:

— Ha nem csalódom, uraságou bizonynyal valami ügynök?

— Igen én orrban utazom.

— Hogy tetszet mondani?

— Orrban utazom. Hát kérem a

hogy lehet élesztőben, terményben, vasban gepten utazni, miért nem lehetne orrban is?

Azután elmondta, hogy ő egy czég ügynöke és emberi orrok összevásárlására van kikülvé.

A vendéglős felkaczagott.

— Es ugyan minék kell maguknak az emberi orr?

— Hát tudja kérem főnököm azt az állam számára vásárolja össze.

— Hogyan, az államnak orrok kellenek?

— Igen természetes. Ön tudja jól

hogy az állam szokott rendjeleket osztogatni.

Sokan aspirálnak rendjelre, aztán — orrot kapnak. Hát erre kell.

— De hát hol akad olyan bolond ember, aki levágatja az orrát azért a pár rongyos forintért?

— Hija kérem, nem is úgy van az. Főnököm eleven emberektől vesz ugyan orokat, de csak akkor követeli azokat, ha már gazdájuk meghalt.

Ez meggyőzte a vendéglőst: belátta, hogy a halottnak nincs orrára szüksége és mintegy tréfából kérdé.

— Hát az én orromért ugyan mennyit adnának?

Az ügynök egész komolyan zsebébe nyult, mértékelt vett elő és elkezdte a vendéglős orrát mérgetni.

Valóban — mondá — már sok szép orrt láttam, de ilyet még soha. Lelkemre az ön orra tizenkét más orral felér és tesvérek között is megér háromszáz forintot. Hogy komolyan beszéljünk, adja el. Készpénzben fizetem ki, s csak akkor jövök el érte, ha ön már meghalt.

A vendéglősben feléledt a kapzsiság Elgondolta magában, hogy háromszáz forint nem épen megvetendő összeg, és nem is mindég akad az ember olyan bolondra, aki ily összeget ad egy holt orrért. «Addig üsd a vasut a mig meleg.»

Ki is jelentette mindjárt hogy kész az alkura.

Ha bármelyikünk viszalépne az al-

deikezésére a fővárosi és vidéki könyvkereskedésekben, mely művek irodalmi színvonal dolgában a legmagasabb igényeket is kielégítik és sokkal olcsóbbak, mint azok a füzetes rémregények.

Általános a panasz, hogy a magyar könyvpiac teljes pangásnak indult. S ime, ha széltekintünk a vidéken, azt kell tapasztalnunk, hogy az olvasási kedv, dacára a jelenségnek, folyton emelkedik; de sajnos, oly férczművek istápolása mellett, minők az említett füzetes vállalatok.

Hálha ezt az olvasni szerető közönséget a szolid kiadó cégek megkeresnék saját városunkban kiadványaik pártolása végett? vajjon ily úton nem lehetne-e kiszorítani a hivatatlan vállalkozók egyre szaporodó seregét?

A Franklin társulat, s általában a központi kiadó cégek megkísérhetnék ezt a módot szintén, mert tény az, hogy a mi közönségünk sokkal kényelmesebb, semhogy szívesen rendelne könyvfélét a fővárosból, míg ha az utazó ügynök házhoz viszi a forgalomba hozandó kiadványt — mint a fentebbiekből következtethető — hajlandóbb annak megszerzésére.

Mi azt tartjuk, hogy egyedül e módon lehetne változtatni a könyvpiac mai siralmas helyzetén, s bár ez a házalás, mint ilyen, egy-egy szolidabb könyvkiadó cég előtt visszásnak is látszhatik: tekintve a magasabb irodalmi és közművelődési célt, le-

kutól úgy köteles kárpótlásul öt liter bort fizetni, mondá János.

A vendéglős ráállt a dologra.

Az ügy tehát ellett volna intézve. Az alügynök két társa, mint tanuk aláírták a megszerkesztett szerzőlést, s János kivette tárczáját, aminek a vendéglős szerfelett megörült.

Da a vevő mielőtt kifizette volna az összeget kivett zsebéből egy kis vasdarabot, s azt a gyertya lángjánál melegíteni kezdte.

Mikor a vendéglős kíváncsian kérde, hogy mit csinál, azt válaszolta hogy ez csak formalitás, Ugyanis tanóka meghagyta hogy minden esalásnak elejét vegye és azért minden megvásárolt orra rá kell sütnie a cég bélyegét.

Azért tüzesíti most ezt a vasdarabot.

Amint ezt hallotta a vendéglős mintha kigyó marta volna meg, úgy ugrott fel ültéből. Hallani sem akart többé arról hogy orrát eladja. De a szerződés szerint a szokásos bánat pénz helyett a kikötött öt liter bort — habár fájó szívevel — mégis csak megadta.

És így a három fráter krajezár nélkül elmulatott az öt liter bor mellett reggelig s hogy a vendéglős sem panaszkodik, neki is adtak egy-két pohárral belőle.

kinítve továbbá azt, hogy a közönség teljesen ki van békülve vele, nemcsak, hanem a legkényelmesebb könyvszerzési módnak tartja, azt mégis meg kellene kísérelni, mert hiszen nem a házalási módszer a megrovandó, mellyel terjeszletnek ama művek, hanem maga a mű; sőt tagadhatatlan, hogy ez a házalási rendszer — mely világszerte dívik — a legcélravezetőbb módja az irodalmi vállalatok megismertetésének és terjesztésének; nem volna indokolt tehát, ha a szolid kiadó cégek attól visszariadnának.

Kell, hogy a közönség méltányosb-
nak lássa: inkább a jobbat pártolni,
mint a silány és drága férczművet.

Pártoljuk a jót, s utasítsuk ki házunkból az erkölcsrontó férczművek ügynökeit, kik csupán nyereszkeskedési czélra használják az irodalom sokat jelentő nevét.

HIREK.

— Alispáni látogatás. Vármegyénk alispánja a napokban városunkba érkezik a községi ügykezelés megvizsgálása czéljából.

— Vadászat tartatott Kákán f. hó 20-án. Az időjárás igen kedvezett e férfias sportnak. A megjelent 27 vadász összesen 208 nyulat ejtett el. Vadászat után esti 7 órakor a «Polgári-kör» helyiségében társas vacsorára gyűltek össze Dianna hívei, melyen Szirmay L. Árpád plébános, Pöl Dani főjegyző, Benka Gyula főgymnásiumi igazgató, Zlinszky István a békésmegyei gazdasági egyesület titkára és Szobegynszki János, mondottak felköszöntöket.

— Műsor. A szarvasi dalkör által rendezett táncmulatság alkalmával a következő műdarabokat fogja elzengeni a dalkar 1.) Nem nézek én minék néznék az égre. Hubert Károlytól 2.) Csók eső esik. Hubertől 3.) Vigadás közben, Liszt Ferencztől 4.) Szőkevíze a tiszának, Áll a malom áll a vitorája és Rózsa nyílik ezrivel kezdeti népdalok.

— Hivatal áthelyezés. A szarvasi fogasztási adóhivatal helyet változtatott a mennyiben jelenleg a városkőza 9. számú termébe helyeztetett el, oda, hol ezelőtt Gollán Soma adóügyi jegyző irodája volt.

— Békés községben egy újonnan rendezesített adóügyi jegyzői és főpénztári és ellenőri állások betöltésére pályázat hirdettetett. A választás november 30-án d. e. 10 órakor ejtetik meg.

— Talált forintos. A vásár alkalmával a Kossuth-téren egy forintos papírpénz találtatott. Tulajdonosa a rendőrségnél állvetheti.

— Bűnügyi tárgyalás. Kurjak Mihály és társa bűnügyében, kik tudvalevőleg Luszlig Miksa helybeli földbirtokos kárára mintegy 500 frt értékű búzát elesentek a gyulai kir. törvényszék a nyilvános szóbeli tárgyalást 1893 évi január hó 23-ik napjára tűzte ki.

— Ezüst pénz tulajdonosok figyelmébe-

A magyar királyi és osztrák pénzügyministeriumok rendeletei folytán a pengő pénzláb alapján kibocsátott ezüst pénzek még csak 1892. évi december 31-ig lesznek teljes névértékükben beválthatók. ezután pedig csak a tiszta ezüst értékükön, tehát mintegy 30°/^o-al olcsóbban.

— Állategészségügy. Molnár Mihály bezinai szőlőbéli lakos tanyáján egy ló takony kórba esvén elpusztított és nevezett szőlős lóállománya-állatorvosi felügyelet alá helyeztetett.

— A gyulai kir. törvényszék Badén-csevics Miksa 18 éves cipészsegédet 1 évi börtönre ítélte. Nevezett Szarvason 1891 aug. 24-25-ike közti éjjelen Bent József háza előtt midőn elhaladt, onnan az utczai ablakon keresztül egy ember mászott ki, kiben ő Grósz Lászlót ösmerte fel, ki kérdésére azt adta elő, hogy ő a kérdéses házból pénzt hozott ki, s kérte vádlottat, hogy ne jelentse fel, inkább megosztja vele az ellopott összeget s mintán vádlott ebbe bele egyezett, Grósz László neki 60 forintot adott át, mely összeget azután különböző helyeken elköltötte. Beismerte továbbá vádlott azt is a vizsgálatnál, hogy Feketehegyen 1892 évi július 22-án gazdája Jäger Antal által elveszített 136 frtot jogtalanul eltulajdonította.

— Mezőtúr új képviselőtestülete Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegye törvényhatósági bizottsága elrendelte, hogy a vármegye kérelmére a belügyminiszter által felosztatot mezőtúri képviselőtestület újra alakitassék, s működését 1893. január 1-én megkezdeje. A képviselőtestület megalakítása céljából eszközözendő választások vezetésére elnökül Zrumeczky Béla bizottsági tag lett kiküldve. Az alispán a választások határnapját november 20-ra tűzte ki. A pártok erősen készülnek a küzdelemre.

A világ legmagasabb épülete. A világ legmagasabb épülete az Od Fellow-templom lesz Chicagóban. A tulajdonképeni templom husz emeletén felül még egy 14 emeletes torony fog emelkedni. Ezen építmény kiterjedéséről úgy lehet legjobban fogalmat alkotni, ha elképzeljük, hogy a torony legfelsőbb emeletére még négy lépcsőt és tízenyolcz elevátor fog vezetni. A torony-csúcs 556 lábnyi magasságban lesz a földszint felett.

— Milliomosok kedvtelése. Amerikában is nehezen hűzdi fel magát az ember milliomossá, de ha már meg vannak a milliók: a boldog tulajdonosok olyan nagy szabastul boldonságokat visznek véghez velük, amelyeket más, közönséges ember nem engedhet meg magának. Így pld. Fay milliomos Mexikónak egyik városában Guanarnatóban egy 300 láb magas palotát építtetett, a melyet hatalmas, magas szilopok tartanak. Belül a házban függökertek vannak, amelyek Semiramis bűbájos korszakára emlékeztetik az embert. Az emeletre csak felhuzógép segélyével juthat az ember és az óriási palota lakói csak telefon által érintkezhetnek a városbeliekkel. Egy másik milliomos: Paulson Newyorkban, akiknek óriási házai vannak, legközelebb egy palotát építtetett, amely tisztán fémhöz készül. A milliomosok excentricitásai közül legérdekesebb az, hogy a milliomosok kaszinójának tagjai megvették Jekyll szigetét és elhatározták, hogy oda olyan közönséges halandót, aki nem rendelkezik legalább egy millió dollárral, nem engednek be.

HUMOR.

— Asszonyom — kérdi a vő anyósától — a szivarfüst nem bántja őt?
— Épen nem, édes vőm.
— Oh, akkor hát nem gyujtok rá.
És szivartárczáját csendesen visszadugja zsebébe.

Egy párizsi henczegnő firtli beszél életmódjáról falusi ismerősének, akit elakar kábitani.

— Reggel felébredek, csemeték inasomnak...

— Hogyan? Neked van inasod?
— Nem... De csemetyém már van...

Valaki nagyon szerette a sima szavakat. Egy ízben egy régi ismerőse látogatta meg, akire így szólt:

— Minek köszönhetem, hogy oly rég nem volt szerencsém?

Az önzés egy meghatározható jelenség. A vasuton Bútköny úr és neje gyengéd társalgást kezdenek.

— Édes angyalom! — szól a férj — jól érzed magad ott a szögletben?
— Nagyon jól kedvesem.
— Nem fázol?
— Épen nem.
— Nincs e leghuzam?
— Csépp sincs.
— Akkor hát, kérlek, cseréljünk helyet!

Természetről.

Tanító: Hány országra osztjuk a természetrajzot?

Tanuló: A természetrajzot három országra osztjuk u. m. állatország, németország és angolország.

Kirabolt férj. Mintegy tizenkét év előtt történt, hogy Páris valamennyi rendőrbiztosának valamennyi hajszála az ég felé állt. A kerületi kapitányságokhoz minden nap beállított valaki, aki a következő dolgokat adta elő:

— Uram! Rendőrbiztos ur! Hallatlan, égető gyalázat! Páris sülyed! Raklőbandák garázdálkodnak! Tegnap, fenyves este, korán kilencz órakor hazafelé megyek, örülve, hogy kis, esinos feleségemet újra karjaimba zárhatom. Az uton hozzám lép egy ur. Felhív, hogy menjek vele, egy hölgy kíván velem beszélni. Megyünk. Sötét helyre érünk. Banda-tag-szerű alakokkal találkozunk: Egyszerre ránk rohannak, kil szarnak. Egy krajezar nélkül kell hazamennem, szerettem nőmhöz, családom ifju tagjaihoz. Segítsen rajtam! Keresse meg a gazembert, elcsabitómat!

És ez így tart, iszonyu sokáig. Szokobarna, piros hajú urak; ifjak, férfiak, leggyastyanok; szegények, gazdagok — minden panaszra a rendőrséghez. Az éjjel messze helyre csabitattunk, kifosztattunk, segítettünk. A rendőrfőkapitány felállt, hajfürteit lesimogatja, fejét megesóválja, statisztikát csinál, melynek eredménye a következő:

A kifosztottak mind feleséges emberek. Nejeikkel jöttek panaszra. Esti 9 órakor indulnak baba, messzire csabitatnak, kifosztatnak. Legutakabbi szombaton, mintha csak a koleráról volna szó, történnük velük a malheure. Legtöbben macskajajgatásban (Katzenjammer) latszanak szenvedni. Hop! Meg kell lesni őket.

És egy detektív azt az urat, akivel legelőször esett meg az a szerencsétlenség, hogy kifosztották, meglesi, amint esti hét órakor hazuról elindul, betér a kocsmába, berug, pénzét elkártyázza, éjjelkor hazatér. Neje szikrázó szemekkel fogadja.

— Hol voltál gaz?

— Nőm! Kedvesem! Hallatlan; égető gyalázat! Páris sülyed! Raklőbandák garázdálkodnak! Kilencz órakor hazafelé indultam a körből, örülve, hogy téged kis feleségem újra karjaimba zárhatlak. Az uton hozzám lép egy ur...

— Ahá! A többit tudjuk gondolja az ajtóban hallgatózó detektív, hazamegy s jelenti főnökének, hogy holnap egy ilyen meg olyan ur jön majd nejevel, hogy egy őt ért kifosztogatásról tegyen jelentést.

Egy víg asztal társaság körében rimelésről volt szó. A kísérletek egymást érték de teljes rimet a társaság egyik tagja sem tudott mondani, végre a mint a pinczér kit Kohnnak neveztek a »Konfektet« találta fel, a társaság egyik tagja sugárzó arcza kiált fel:

— Megvan!

— Mi van meg? Kérlek unisonó.

— A teljes rim. Ime.

«Edd meg azt a Konfektet.

Mit elébed Kohn fektet.»

Mondanom sem kell, hogy a tetszés teljes volt.

— János kiált dühösen az úr — jössz-e már valahára, vagy husszor csemettem már!

— Boesánat! Csak tiszter tetszet csemettem.

Segítettek rajta.

Utazó: Azelőtt itt egy kastély állott, a melyben — állítólag — szellemek jártak.

Ezen: — Igen, jártak ott szellemek, de mióta a városházat építettük a helyére, azóta nem lehet ott találni semmiféle szellemet.

Közigazgatás.

Rét- és legelőmívelés.

Az ekével való művelés alá nagy részen vagy soha sem jövő, hanem tartósan füvet termő fölterületet rétnek nevezünk. A jó rétek szolgáltatják a gazdának a legelősebb takarmányt, míg a rossz rétek a gazdának valóságos terheit. A legjobb természetes rétek talaj tekintetében azok, a melynek homokos, agyag és iszaptalajon kepeződnek. A rendszer agyagtalajon jó fütermő rétek szintén szoktak lenni; de a szivós anyag, száraz homok és mesztalaj öntözés és egyéb javítás nélkül rétnek egyáltalán nem való. A tőzeg- és láptalaj jó rétté, lecsapolás s tőzeg égetés és szántó-föld gyanánt való művelés után válik.

A rétek növényzetét pizsifélék, jó fajta leveles növények és réti gyomok teszik a) A pizsifélék közül nevezetesebbek: a kamocsin, csejipázsit, borjupázsit, az angol-, olasz, francia és egyéb perjek, a csekeszek, a mézfű, zabfűfélék, a rozsnokfélék, a esomós ebir és a rezge. b) A jó fajta leveles növényekből: a lóher és a luczernafélék, a szarvaskerep, a nyul szapu-

ka, kóró. c) A gyomokat képezik: a mohok, zsurlók, sás, káka, esalé gyékény, lósóska zsálya, szironták, bogács, bojtorján, muszkatövis, fekete nádalytő stb. és a mezőn is előforduló mérges növények. Hogy a gyomok minden nemének kiirtása a gazdának mulhatlan kötelessége, magától értetik.

Jó réteken tövis bokrok, dudnák meg nem türendők; a vakondturások és hangyafészkek szétszórandók, mit a réti gyaluval s utána járó boronával ezélszerűen végezhetünk. A boronálás a füvek jobb tenyészetét mozdítja elő; mohot ugyanis a borona kitépi, a levegőnek a talajba behatását előmozdítja s a füvek gyökereit megszakadván, azokat megbokrosodásra kényeszeríti. A jó élesfogú vasgereblyék a boronánál még hatásosabban működnek. A vizet levelezése szintén a rétek gondozásához tartozik.

A rétek sokszor megfoltodnak, midőn t. i. a növényzet egyes helyeken kipuszlul. Az ilyen foltokat ki lehet ugyan gypszletekkel való beföldés által foltozni; de ez sok munkával jár és nagyobb területekre nem is lehet elegendő gypszint kapni. Biztosabb ennél a rétek helyrehozásának azon módja, midőn a rétet egy vagy több évre fűszántjuk s rajta kapás növényeket termelünk; aztán pedig here- és fűkeverékkel bevetjük. A vetés évében az új pázsitot gyomlálni kell; mindamellet száraz időben az újvetés nem kaszálható, hanem az egyes kiemelkedő fűszálakat le kell sarlózni, vagy juhokkal le legeltetni; őszön és télen pedig arra kell ügyelni, hogy a víz az új réten sehol meg alljon: mert a gyp kipuszlul.

A réteknek szintugy van trágyázásra is szükségük, mint a szántóföldnek. Kitünő trágya a rétekre a trágyalé, továbbá a földes keveréktrágya; de leghatásosabb trágya es javítószere a víz.

A rétek öntözésére leghasznosabb a patakok, folyók és folyamok vize, mely sok trágya anyagot hordván magával azt rendszeren a réteken vagy más laposokon rakja le. A réöntözést sokszor maga a természet végzi el; de sokszor az igen költséges művelő által hajtatik végre. Legegyszerűbb módja a réöntözésnek az *áztatás*, midőn a csekély esésű réteket a rajta állt árkokba boesított vízből nedvesítjük meg; továbbá az *elárasztás*, midőn már a rétnek némi esése levén a vizet rajta elzárjuk s a rétet ekként árasztjuk el. A viznek magasabb pontokról való aláeresztése bizonyos lejtőkön *eserjétsnek* nevezetik. Ezen lejtők lehetnek természetesek is; de lehetnek mesterségesen is előidézve. Legtökéletesebb módja volna a réöntözésnek az *alv. jerszőcsés* által való megöntözés, melynél a nedvességi viszonyainak szabályozása teljesen hatalmunkban áll; de ehhez mérnöki segély sok munka és cserép csövek kellenek; úgy hogy a haszon a költséggel egyáltalában ninesen helyes arányban: tehát mellőzendő.

A szénakészítés a kaszálással kezdődik meg, majus elején vagy júniusban, szoval máloq a füvek virágzani kezdenek. A kaszálás vagy kézzel történik, — midőn 10 óra alatt 1 erős férfi, $\frac{1}{2}$ vagy $\frac{3}{4}$ hold fűvet levag, — vagy gépekkel, midőn 1 gép 4 ökör váltással 1-2 nap rendszeren marad, aztán vagy kézzel, vagy forgató géppel megforgatják. Midőn másik oldala is meg-

száradt: ekkor felgyűjtjük és rudasokba vagy petrenczékbe, majd boglyákba rakjuk, hogy a behordásig az esőtől védve legyen. Gyűjtésre sima réteken czéviszerűen alkalmazható a gyűjtőgép vagy lögereblye, melyel 1 nap alatt 1 lóval, 15—16 holdat föl lehet gyűjteni. Igen esős égalj alatt, hol gyakori esőzés miatt a fő meg nem száradhat, barna szénát csinálnak, azaz a megfonnyadt fűvet 8—10 szekeres boglyákba hordják össze s a lerakás alkalmával jól megtapogassák, Erre a boglya erjedésbe jómialatt a nyers széna nedvességét veszti, barna színt és sajátlagos szagot kap; de benne a fa-rost részek meglágyulnak és emészthetőbökké válnak. A barna széna készítéshez ügyesség és gyakorlat kell; mert különben az egész takarmány megromolhat, sőt igen erős erjedés folytán a széna ki-gyuladhat, vagy megszenesedik.

A kész szénát vagy fedél alatt, azaz abarákban, csűrökben, pajtákban és padlásokon, vagy a szabadban összerakott boglyák és kazlakban lehet eltartani. Ez utóbbiak rakásánál arra kell ügyelni, hogy a kazlak vagy boglyák száraz feneket kapjanak, jól álljanak és jól legyenek betetözve, mely utóbbi célra szalmát is szoktak alkalmazni.

A rétek szénatermése különböző. A legkitünőbb rét teljes termése 42—50 mtmázsa; de még a 15—18 mtmázsa szénát adó rét is jó termőnek mondható; mert a csak egyszer kaszálható rétek alig adnak többet 8—13 mtmázsnál. 1 mtmázsa fű 20—25 kilo száraz szénát ad. A sarju jelentékenyen kevesebb az anyaszénánál; de vannak idők midőn a dolog éppen megfordítva áll.

Mint hogy nálunk a rétek legtöbbször patakok, erek, fokok, tavak sőt nádasok szomszédságában fekszenek: részben nemcsak tiszta szénát, hanem vegyes fűvet sőt sásat teremnek mely utóbbi a szarvasmarháknak szintén nem megvetendő tápláléka.

A legelőkön azon helyeket értjük, melyeknek fűtermését vagy nem lehet vagy nem érdemes lekaszálni, és a melyek

szántó föld gyanánt való műveleire vagy nem alkalmasak, vagy nem érdemesek. A legelők tartása sőt készítése a gazdasági rendszerek minőségétől s az állattenyésztési viszonyoktól függ. A legelők minőségét pedig a rajtok legelő állatok szerint lehet osztályozni. A tömeges eleséget szolgálható legelőt a szarvasmarhák; a magasabb fekvésű keményebb fűvű legelőt a lovak; — az apró fűvű száraz legelőt a juhok; — az árnyas nedves sőt mocsáros legelőket a sertések kedvelik. Kitünőnek mondjuk pedig azon legelőt, mely 1 holdon 150 napig 1 tehenet képes eltartani; jónak azt, melynek holdján 7—9 juh 180—200 napig legelhet. Egy tehénnel a legelésre nézve 2 drb. bornyu, 4 ló s 10 drb. juh van arányban.

A legelőt, hogy czéljának megfelelőhessen, gondozni is kell. A gondozást a legeltető pásztorok is elvégezhetik, és pedig nem egyébben áll, mint a bokrok és dudvák kiirtásában, a zombékok, vakand-túrások s hengye-fészkek széthányásában. A vadvizek, források levezetéséről és egyszerűs mind jó itatóhelyek s kutakról gondoskodni a legelőkön, szintén szükséges. A legelőknél élő sövényekkel szakaszokra való osztása, valamint lomb- és illetőleg gyümölcsfákkal szabályos távolban való beültetése, úgy a legelő barmok javulása mint a levegő javítása, továbbá a felügyelet tekintetében is igen ajánlatos.

A mi magát a legeltetést illeti: mel-lőzhetlen szabály, hogy a legelőre mindig a legelő minőségének megfelelő marha nemet hajtassunk; de sem többet sem kevese-boet mint a mennyi azon megélni képes továbbá amíg a legelő talaja lágy és könnyen felvágható, soha se hajtassunk reá barmokat, nehogy a lágy talaj összevágat-ván, használhatlanná tévessék; a legeltetés szakaszonként történjék, hogy a lelegelt fű a pihenés alatti 1—2 hét alatt kinőhessen s így aztán a legelő barmok rajta jobban táplálkozhasanak.

A természetes legelő hiányát mesterségesen is lehet pótolni. Az ily mesterséges legelő alakítása a már előadott mó-

don, — lóhere és fűkeverékből vetett — takarmány nagyobb mérvben termelésével érhető el.

Heti piac.

Szarvas, 1892. november 22-én

Feljegyzéseink a következők:

Buza legjobb 7.20 közepszerű 7 frt
 Árpa, legjobb 5. Zab, legjobb 4.50 Kukorica 4.40. Széna 3.—. Szalma 1.—. Kőszén 1.20. Marhahús —.56 és —.48. Juhus —.32 Sertéshús —.48. Szalonna —.50. Disznósír —.56. Napszám árak. Egykét lovas napszám 2 frt 50. Férfi ellátással 40. Ellátás nélkül 50 kr. Nő ellátással 30 kr. Ellátás nélkül 40 kr. Gyermekek ellátással 20 kr. Ellátás nélkül 30.

Vasuti menetrend.

Érvényes 1892. október 1-től kezdve.

Szarvas-Mezőtúr.

7401. v. 7413. v.

Szarvas indul: 9:34 d. e. 1:46 d. u.

Mező-Túr érk: 10:20 > 2:32 >

Mezőtúr-Szarvas.

7412. v. 7402. v.

Mező-Túr indul: 12:36 d. u. 5:10 d. u.

Szarvas érk: 1:22 > 5:56 >

Arad-Budapest.

601. gy. 603. sz. 605. sz.

Arad ind: 8:20 d. e. 11:18 d. e. 9:05 este

Csaba érk: 9:20 > 12:50 > 10:50 >

> ind: 9:25 > 1:15 d. u. 11:05 éjjel

Mező-Túr érk: 10:29 > 2:42 d. u. 12:49 >

> ind: 10:30 > 2:50 > 12:53 >

Szolnok érk: 11:15 > 4:04 > 2:06 >

> ind: 11:46 > 4:15 > 2:21 >

Budapest érk: 1:50 d. u. 7:25 este 5:50 regge

Budapest-Arad.

602. gy. 604. sz. 606. sz.

Budapest ind: 1:55 d. u. 8:10 d. e. 9:30 ese

Szolnok érk: 3:53 > 11:04 > 12:35 éjjel

> ind: 4:02 > 11:14 > 1:05 >

Mező-Túr érk: 4:47 > 12:17 d. u. 2:06 >

> ind: 4:48 > 12:24 > 2:09 >

Csaba érk: 5:52 > 1:48 > 3:33 >

> ind: 5:57 > 2:13 > 3:53 >

Arad érk: 6:57 ese 3:45 > 4:52 reggel

Felelős szerkesztő: Mihálfy József

Laptulajdonosok:

Sápszky János és Mihálfy József.

SÁPSZKY ZS. könyvnyomdája

SZARVASON.

Nagytemető-utca 519 házszám, szarvasi takarékpénztár épületében

Hivatalos és magán nyomtatványok,

községi és gyámi rovatos iven, ügyvédi keresetlevelek,

KÖTELEZVÉNYÉK, MALOMSZELVÉNYEK,

ESKETÉSI és BÁLI-MEGHIVÓK

szímlák,

látogatató-jegyek,

falragaszok,

KÖRLEVELEK és TÁBLÁZATOK

kiállítására a legjutányosabb árak mellett vállalkozik.

Ügyvédi meghatalmazások a legczélszerűbb szerkezetben készletben kaphatók.

LEVÉL- és BORITÉK-FEJEK,

nagyobb művek,

TÁNCZRENDEK,

étlapok,

községi, ügyvédi és bírósági iratok,

Ugyanitt, a „SZARVAS” kiadóhivatalában

Elfogadtatnak közlés végett mindenféle hivatalos- és magánhirdetések mérsékelt árak mellett.

Nyomatott Szarvason Sápszky Zs. könyvnyomdájában, 1892.